Қауырсын қалам

Облыстық «Вечерний Жетісу» газеті мен облыстық балалардың құқықтарын қорғау департаментінің бірлескен жобасы

Қош бол, менің қасиетті әліппем!

Қош бол, менің қасиетті әліппем,
Таныстырған қырық екі әріппен,
Қош бол, менің қасиетті әліппем,
Сенің арқаң оқи, жаза білгенім,

Сауатты адам санатына кіргенім, – деп келетін тамаша тақпақ бірінші сыныпқа барған балалар үшін ең қызықты өлең шумағы саналады. Міне, тағы да бір оқу маусымын артқа тастаған №2 орта мектептің 1 «д» сынып оқушылары осы бір қуанышты сәтке асыға жиналды. Сынып жетекшісі Дүрия Сағиева мен бүлдіршіндердің қуанышында шек жоқ. Балалар әріп танып, біраз дүниені үйренгеніне мәз болса, Дүрия апай қазақтың тағы бір топ қарадомалағын білім нәрімен сусындатқанына риза. Баласы бәйгеге шапса, үйде отырып тақымын қысатын қазақ емесліз бе? Бұл қуанышқа – ата-аналар да шат мереймен жиналды. Құлдырандаған немересін жетектеген апалар да, баласынан үлкен үміт күтетін өкелер мен шешелер де жүрді арамызда.

Қызықты шараға сыныптағылар жақсы дайындалған екен. Алдымен сынып жетекшісі Дүрия апайдың жетекшілігінде оқыған, білген, көкейге түйген дүниелерін бір сынақтан өткізіп алған балалар, келесі кезекте өнерден де құралақан болмағанын дәлелдеп берді. «Ұстазым, менің ұстазым» әнін топ болып орындаған бүлдіршіндер бұрала биге басып, сыңғырлаған дауысымен ән шырқады. Тіпті, эстрадалық және халықтық әндерді нақышына келтіріп орындаған өрендер салт-дәстүрден де көріністер көрсетті. Қысқасы, «Әліппемен қоштасу» таза ұлттық сипатта өткені қуантты.

Соңында аталар мен әжелер балаларды құттықтап, оларға сәт-сапар тілесе, әр балаға сынып жетекшісі шағын сый-сияпат тапсырды.

Ата-аналар атынан – Қажет Андас.

ҰСТАЗЫМ, МЕНІҢ ҰСТАЗЫМ
(Дүрия апайға арнаймын)

Келгенде мен мектепке,
Желбіреп тұлымшағым.
Ұстатып алғаш қалам,
Үйреттің білім нәрін.

Әліппені парақтадым,
Құныға ойға терең.
Келемін содан бері,
Сан ойға бойлап ерен.

Армандар бұлдырайды,
Жаныма үміт беріп.
Сіз салған жолдарменен,
Көріндік биік болып.

Жанымды жадыратып,
Жылытып нұр шуағың.
Өзіңнің үлгіңменен,
Күн сайын құлшынамын.

Білім мен парасатың,
Жол нұсқап барады алға.
Қашанда қадірлі бол,
Сыныптас балаларға.

Ажар АНДАС,
№2 орта мектептің
1 «д» сынып оқушысы.

ДАРХАН ДАЛАНЫҢ ДАНА ПЕРЗЕНТІ

Биыл Қазақстанда алғаш рет 1-желтоқсанда Тұңғыш Президент күні аталып өтті. Күнтізбеге қызыл белгімен енетін бұл күннің еліміз үшін орны бөлек. Себебі, өзінің жеке Гимні, Мемлекеттік рәміздері бар Тәуелсіз еліміздің уығын қадап, шаңырағын көтеріп, іргесін бекіткен Елбасының халық алдында, мемлекет алдында еңбегі орасан зор.

Дәл осындай мереке біздің елімізде де жаңғырып, жаңаша жағдайда тәуелсіздігімізді паш етіп, аталып өтіп жатса жақсы емес пе? Біріншіден, бұл мемлекеттің іргетасын қалаған Тұңғыш Президентімізге ілтипат, екіншіден халықтың қандай елде тұрып жатқанын еске салып, сыйластыққа, достыққа шақыру, береке-бірлікке жетелеу болмақ. Қазақ халқы да тәуелсіздікке жету үшін жүгі нарда, қазаны теңде, аяғы үзеңгіде болды. Ата-бабамыз тозақтың өзін, тағдырдың тезін де көрді. Ұлы бабаларымыз ұлы құл, қызы күң болмасын деп, дархан даламыз үшін шайқасты. Арғы замандарды айтпағанның өзінде, тек кейінгі екі ғасырдың ішінде жерімізде бостандық жолында екі жүзден астам Ұлт-азаттық көтерілістері болған. Бүгінгі бейбіт күніміз, сөз жоқ, өткен күрестер жеңісінің арқасы. Осындай қым-қуыт қиыншылықтың нәтижесінде қол жеткізген тәуелсіздіктің қадірі құнды. Бұл күнде қолымызға тиген тізгінімізді мықтап ұстап, тең тартып келе жатқанымызға 21 жыл болады. Ең әуелі, тәуелсіз ел болып, халқымыз өз еркімен демократиялық тұрғыда тұңғыш Президентін сайлады. Аяулы ана тілімізге мемлекеттік мәртебе берілді. «Егемен болмай ел болмас, етектен кесіп жең болмас», – деп еңіреген ата-бабамыз алдында «еңсесі биік Ақорда» құрғанымызды мақтанышпен айтуға болар, сірә. Нұрсұлтан Назарбаев өз халқының біртуар азаматы.

1991 жылдың 1 желтоқсанында еліміздің Тұңғыш Президентін сайладық. Сонда Президент туған халқының алдында: «Дана бабалар дәстүрімен осы салтанатты сәттегі сөзімді алдымен атажұртыма, қасиетті халқыма арнаймын! Елдің қамын ойлайды, намысын жібермейді деп бірауыздан сенім артқандарыңыз үшін шын жүректен алғысымды айтамын. Елім үшін, халқым үшін, Қазақстаным үшін тарихтың қай сынағына да тәуекел деп бас тігуге дайынмын. Қазақстанның көп ұлтты халқының жұлдызы жоғары болатынына, туған елімізде дәулетті де, сәулетті өмір орнайтынына кәміл сенемін!» – деп ақтарыла сөйлеп еді. Ұлт көшбасшысы, Тұңғыш Президентімізді халықтың бірауыздан қолдап, ұлық көтеруі, ұранына үн қатып, ұлы күштің діттеген жеріне жетуіне орасан зор үлес қосуы «халықтың көңілдегісін тауып, көкейіндегісін істеуінен» болар, сірә. Биылғы жылы 1-желтоқсан – Қазақстан Республикасының Бірінші Президенті күні болып белгіленіп отыр.

Айнагүл ҮШКЕМПІРОВА,
Алматы облыстық балалардың құқықтарын қорғау департаментінің бөлім бастығы.

ЖАҢА ЖЫЛДА

Жаңа Жылда еліме
Бар жақсылық тілеймін.
Елбасына Отанның
Зор абырой, тілеймін.
Ұстазыма нұр жүзді,
Ұзақ ғұмыр тілеймін.
Достарыма ақкөңіл,
Бақытты ғұмыр тілеймін.
Ата, апа, анама ардақты
Бақ, денсаулық тілеймін.
Суда жүзуді игерген,
Өзіме күш, қайрат, жігер тілеймін.

Оспан АЛИНҰР,
Н. Островский атындағы
№8 орта мектептің
3 «ә» сынып оқушысы.

БІЛІМ КӨКЖИЕГІ

«Қазақстан – 2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Елбасының биылғы халыққа Жолдауында еліміздегі көкейкесті деген мәселелерді дер кезінде көтеріп отыр. Маңызды құжатта жұмыспен қамтуды үйлестіру, жас отбасыларды қолжетімді баспанамен қамтамасыз ету, шағын қалалардың экономикасын дамыту бағытымен қатар, білім беру жүйесінде заманауи инновациялық технологиялар мен әдістерді енгізуді жалғастыру, жастарды отансүйгіштік рухта тәрбиелеу, индустриялды-инновациялық жобаларды дамыту сияқты мәселелер толық ортаға қойылды.

Елбасы: «Жоғары оқу орындары білім беру қызметімен шектеліп қалмауы тиіс. Олар қолданбалы және ғылыми-зерттеушілік бөлімшелерін құруы және дамытуы қажет», – деп атап көрсетті. Бұл жоғары оқу орындарының оқу бағдарламаларын жетілдіруге жол ашатын құнды бағыт. Сондай-ақ, инновациялық зерттеулерді дамытудың жаңа саясатына тоқтала келіп: «Жаңа технологиялық толқын жалына жармасып, теңдессіз инновациялар жасау барлық елдің қолынан келе бермейді. Біз осыны жете түсінуге тиіспіз», – деп атап көрсетті. Сонымен қатар, осы бағытта атқарылатын жұмыстардың негізгі бағдарын тайға таңба басқандай көрсетіп өтті. Бұл жастар мен жоғары оқу орнында қызмет атқаратын оқытушылар қауымын ғылыми-зерттеушілік пен стратегиялық инновациялық бағыттарды ықпалдастыруға мүмкіндік береді.

Айгерім МОЛДАБАЕВА,
ЖМУ-дің қазақ филологиясы кафедрасы.

ҚАЖЫМҰРАТ АҒАМА СӘЛЕМ ХАТ

Құрметті Қажымұрат аға! Мен сіздің балалық шағыңыз туралы 4-сыныптың ана тілі оқулығындағы «Дегеледегі жарылыс» атты тақырыптан білдім. Сіздің Айтуар атты досыңызбен Абыралы тауына арқар көруге барып, көзіңізден айырылғаныңыз туралы оқыдым. Семей полигонындағы жарылыс мені де бейкам қалдырмады. Полигонның зардабын көптеген адамдар әлі де көріп жүр ғой. Сондықтан да мен сіздің қазіргі жағдайыңыз туралы білгім келеді. Сізді жазылып кетті деп ойлаймын. Біздің егеменді елімізде ешқашанда полигон болмасын, Қазақстанымыз жарқырап, жайнай берсін. Елбасымыздың жыл сайынғы халыққа Жолдауын ағаларымыз мен апаларымыз балалардың болашағы үшін бұлжытпай орындасын.

Туған дала, туған ел
Бәрі менің Отаным!
Елтаңба, Ту, Гимн
Рәмізі халқымның
Алтын, күміс, мырышы
Байлығы ғой елімнің!

Сәлеммен – Аяулым Зейнел,
Жаңаталап орта мектебінің
4-сынып оқушысы.
Қаратал ауданы.

ҰСТАЗЫМ

Алғашқы ұстазым,
Еңбегің көп сенің.
Жалықпай үйреттің,
Әріптің сырларын.
Өзіңе еліктеп,
Өсіп мен келемін.
Сауатты болам деп,
Өзіме сенемін.

Айжан ТӨЛЕУБАЕВА,
Жаңаталап орта мектебінің
4-сынып оқушысы.

Жауапты шығарушы:
Қажет АНДАС.
Айнагүл ҮШКЕМПІРОВА.
Байланыс телефондары:
8 (7282) 24-30-57,
8 (7282) 27-18-76.

ВЕЧЕРний ЖЕТІСУ
Алматинская областная информационно-рекламная газета
Распространяется на территории Алматинской области.

Газета поставлена на учет в Министерстве культуры, информации и общественного согласия Республики Казахстан. Регистрационный номер №11825-Г. от 29.08.2011 года.

Газета набрана и сверстана в компьютерном центре редакции и отпечатана в типографии «Офсет» филиала ЗАО «Алматы-Болашак», ул. Кабанбай батыра, 32

Любое использование материалов, в том числе путем перепечатки, допускается только по согласованию с редакцией. Ответственность за содержание рекламных материалов несет рекламодатель. Мнение автора материала не всегда совпадает с мнением редакции.
Рукописи и письмо, направленные в редакцию, не рецензируются и не возвращаются. Направление письма в редакцию является согласием на обработку (в том числе публикацию в газете) персональных данных автора письма, содержащихся в этом письме, если в письме не указано иное.

Заказ № 37
Тираж 14700

Адрес редакции:
040000,
Алматинская область,
г. Талдыкорган,
ул. Кабанбай батыра, 32.
тел.: 8 (7282) 241 393,
243 445, 274 197
e-mail: evening-zhetysu@mail.ru

Собственник и издатель газеты «Вечерний Жетісу» ТОО "Журнал "Шынгысхан"
Директор
Асхат БИМЕНБЕТОВ

Главный редактор
Асхат АЛТЫНБЕКОВ
Зам. редактора
Татьяна ДЕМИДОВА
Начальник центра продаж и рекламы
Асылбек САГАДИЕВ

Қаламгер

АЛҒАШҚЫ ҚАДАМ

Біз: «Баспасөз – билік пен халықтың дәнекері», – деп жиі айтамыз. Десе де, осы дәнекерліктің түп-негізі баспасөздің бағын ашатын тілшілер қауымының білімділігі, заман үнін дөп басатын шеберлігі, ойлылығы, айта берсек, кете беретін кәсіби талантымен тікелей қатысты болады. Ол үшін өзіндік ойы, бағыты, ізденісі бар журналистерді дайындайтын оқу орындарында жақсы жағдайлар қарастырылғаны жөн. Осы тұрғыдан келгенде, кейінгі жылдары Ілияс Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университетінің гуманитарлық факультетінен журналистика мамандығы ашылып, осы сала мамандарын тәрбиелеу жұмысын қолға алды. Міне, биылғы жылы алғашқы түлегін ұшырғалы отырған оқу орнының ректоры Әбдіманап Бектұрғановтың қолдауымен «Журналист мамандығын оқып жатқан студенттер мен БАҚ қарым-қатынасы» ғылыми жобасы өз жұмысын бастап кетті. Бұл мақсатта студенттер өңірдегі ақпарат құралдары өкілдерімен кездесу өткізіп, пікір алмасып, көптеген тәжірибелік шеберлігін шыңдауға мүмкіндік туды.

Қаламгерлік қаржымен өлшенбейді

Бұл бір жағынан, сырт көзге тақаппар, көп ашылып, сыр айтпайтын журналист ағайларымыздың жан дүниесін тереңірек түсінуге мұрындық болса, екіншіден, аталмыш мамандықтың алғашқы шарттарын бойымызға сіңіруге жол ашты. Соның бір дәлеліндей, көкейде жүрген біраз сауалымды арқалап, облыстық «Жетісу» газетінің табалдырығын аттаған едім. Алдын ала дайындаған сұрақтарымның дені мәдениет және өнер саласына қатысты болғандықтан, осы басылымның әдебиет және мәдениет бөлімін басқаратын **Қажет АНДАС** ағайға жолықтым:

– Қажет ағай, адамзат қоғамында мәдениет пен өнер өзекті тақырып екендігі анық. Осы тұрғыдан келгенде, газеттегі мәдениет дегенді қалай түсінуге болады?

– Адамзат өркениетінің дәл қай кезеңнен бастау алғанын нақты айтып бере алмасам да, қоғамның алға жылжуы мен кері кетуі мәдениетке деген ұмтылыс пен өнерге болған сүйіспеншілікпен қатысты болатынын жоққа шығара алмаймын. Әлемдегі газет өндірісінің бастау алғанына бес жүз жылдан астам уақыт болыпты. Француздар шығарған (нақты аты есімде жоқ) әлемдегі ең алғашқы газеттің бірінші нөмерінде жазылған тақырып француз мәдениеті мен өнеріне арналған екен. Өйткені, қоғам, жеке тұлға қашанда осы екі ұғым төңірегінде өрістейтіні шындық. Егер белгілі бір қоғамның немесе жеке тұлғаның мәдениет пен өнердегі деңгейі қаншалықты жоғары болса, ол өркениет көшінен өзіндік орнын ала алады. Керісінше болса құрдымға кетеді. Адам әдемі киінуге, көңілді жүруге міндетті. Бірақ, сыртқы әдеміліктің бәрі көркемдік болып табылмайды. Бастысы, ішкі жан дүниесіндегі кеңдік, мейірімділік сияқты адамдық қасиеттің жоғары-төмендігімен өлшенеді. Сырты жылтырап жүргенімен, іші түтінденіп тұратын, жеке пайдасы үшін екіжүзділікті санасына сіңірген, сөйлеген сөзі істеген ісіне сай келмейтін адамды көркем мінезді деуге келе ме? Сол сияқты ақпарат құралдарын да адам сияқты елестетуге болады. Әдемі безендірілген газеттің бәрін ұлттық өркениетке үлес қосып жатыр деп айту қазірше ерте. Бүгін де қаржылық қажеттіліктің салдарынан жағымсыз бәсекелестікке бой алдырған басылым жетіп-артылады. Олардың мақсаты – оқырманның психикалық әлсіздігінен пайдаланып, напақа табу. Заманға тудырған құндылықтарға сай көптеген басылым осы жолға түсіп кетті. Ал діни қасиеттерді пайдаланып, жеке мүддесін қанағаттандырып жүрген басылымдар қанша? Олар адамзаттың қас жауы. Бұл сайып келгенде мәдениет пен өнердің жегі құрты. Құрт бәйтеректің өзегін кеміріп тауысқанша тыным таппайды. Осындай мәдениет пен өнерді жегі құртша кеміріп жатқан басылымдар біздің ұлттық болмысымызды ойрандамай тынбайды.

– Ендеше, өзіңіз жұмыс жасайтын облыстық «Жетісу» газетінінің бағытын қалай бағамдайсыз?

– Бүгінде 95 жылдық тарихты артқа тастап, қазақ мәдениеті мен өнеріне, жалпы ұлттың өміріне өзіндік сүрлеуін салған басылымның бағасын бізден бұрынғылар беріп кеткен. Өйткені, осыдан тоқсан бес жыл бұрынғы қазақ қоғамы ақпаратқа сусап тұрған кезде дәуір бұзар жаңалығымен жарық етіп, өмірге келген басылым ұлттың ұлағатты ұлдарын елге танытумен, қазақ классиктерінің қаламын ұштаумен, қоғамның алға ілгерілеуіндегі дәуір бұзар жаңалығынан ешуақытта да жаңылған жоқ. Басылымның сарғайған нүсқаларын парақтап отырсаңыз, Ілияс Жансүгіров, Мұхтар Әуезов, Бейімбет Майлин, Ғабит Мүсірепов, тағы басқа да ұлылардың алғашқы тұсауы «Жетісу» арқылы кесіліп, оқырманына жетіп, ұлттық ұстанымның бағдаршамына айналғанын аңғарасыз. Расында, бұл басылым қоғамдық-саяси газет. Десе де, мәдениет пен өнер тақырыбына кең мүмкіндік ашылған. Өткенге бармай-ақ қоялық, егер сіз бүгінгі газеттің әр нөмерін парақтап отырсаңыз өнір мәдениеті мен өркениеті жайлы өрқандай тақырыпты тауып ала аласыз. Тіпті, еліміздегі тек мәдениет және өнер бағытын ұстанған басылымдармен салыстырған шоқтықты болып көрінетінін еріксіз мойындайсыз. Бұл – басылымдағы басшылықтың жауапкершілігінде, журналистердің біліктілігінде жатыр. Сонымен қатар, «Жетісу» газетінің батыл ұстанымы 95 жылдық тарихында жинақталған. Бүгінде басылым 50 мыңнан астам тиражбен таралады. Өткен жылы «Алтын Жұлдызды» басылым деген мәртебелі атақ алдық. Елімізде үш мыңнан астам газет болса, мұндай атаққа санаулы басылым қол жеткізді. Ал облыстық газеттердің ішінде «Жетісу» газетінің ғана жұлдызы жарқырады.

– Халқымыз «Жас өседі...» демей ме, өздеріңіздей көргені мен түйгені көп ағалары бар бүгінгі жастар да төселер, жығылып жүріп жол табар. Бірақ қалам ұстаған адамдарға ортақ бір парыз бар. Ол – халқына қызмет ету. Осы тұрғыдан келгенде журналистердің қадірін асыратын, беделін қашыратын не нәрсе?

– Журналистердің қадірін асыратын – шындықты айту. Беделін қашыратын – шындықтан жалтару. Мұнда біз алдымен шындық дегеннің не екендігін парықтай білуіміз керек. Ол үшін сезгіштік, сезімталдық, мәселеге нақты талдау жасайтын қабілеті болғаны жөн. Сонымен бірге, журналист қоғамда орын алған келеңсіздіктерді термелей бермей, бүгінгі дамуымыздың ең өзекті мәселелерін байқай алуы керек. Өзіңіз барлап қараңыз, алғаш тәуелсіздік алған кезде қалай болдық, абдырадық, не істеудің жайын білмей сансырап қалдық. Десе де, Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың салиқалы саясатының арқасында бар қиындықты сырып тастап, бүгінгі өркениетті өмірге жеттік. Осыдан он жылдың алдында облысымыз қандай болып еді? Енді ше?.. Шындық деген міне, осы. Нағыз журналист осы кезеңдерді сараптай отырып, елді ынтымаққа, береке-бірлікке, ұлтаралық татулыққа үгіттеуі керек. Өйткені, қазақ елі бүгінгі таңда татулықтың құтты бесігіне айналған қасиетті мекен. Қаншама жақсы дүниелер жасалып жатыр. Осы жұмыстардың бүгіні мен ертеңгі болашағын, ол кімдер үшін жасалып жатқан жақсылық екенін халыққа дұрыстап ұғындыруы керек. Тағы да айтамын, шындық деген міне, осы. Мен өмірімде осы ұстанымда берік тұрдым деп ұялмай-ақ айта алатын адамдардың бірімін.

Қоғам болғаннан кейін түрлі жағдайлардың орын алатыны даусыз. Әрине, қазіргі нарықтық қатынастардың салдарынан көпшік қойып, көтермелеп жататын жағдайлар жоқ дей алмаймын. Сондықтан бүгінгі журналистерге қойылар талап та ауыр. Тек жалаң қызығушылық пен беделжинауды мақсат еткен журналистен үлкен нәтиже шықпайды деген ойдамын. Сөз орайы келгенде айта кетерлігі, қазіргі көптеген (бәрі бірдей дей алмаймын) жас журналистердің теориялық даярлығы төмен. Өйткені, бүгінгі таңдағы оқудың дені ақылы болып кеткендіктен, көптеген жастар диплом үшін ғана оқиды. Журналистика мамандығын бітіргендердің дені еңбекақысы жақсы, беделі биік орындарда жұмыс жасауға ұмтылады да, тәжірибе жинақтауы кемшін түсіп жатады. Қолға байлау, аяққа тұсау болатын жайттың бірі осы.

– Биылдан бастап І. Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университетінің ректоры Әбдіманап Бектұрғановтың бастамасымен «Журналист мамандығын оқитын студенттер мен БАҚ қарым-қатынасы» ғылыми жобасы өз жұмысын бастады. Бұл ең ұтқыр, ұтымды жоба дей аламын. Әрине, жастар шыңдалуы, өмірді үйренуі керек. Сонда ғана халыққа қызмет ету сынды өмірдің нағыз шындығын жете ұғына алады. Осы жоба төңірегінде нақтылы айта кетсеңіз?

– Бұл жоба негізінен екі бағыттан тұрады. Бірі – жас журналистердің қаламын ұштаумен қатар, оларға журналист болудың алғашқы тәжірибелерін үйретуге бағытталған. Ал екіншісі, Жетісу өңіріндегі баспасөздердің тарихына шолу жасап, жас журналистерге керекті әдістемелік оқулық жазу. Бұл жұмыстар өз ретімен басталып та кетті. Тағы бір айта кетерлігі, осы жобаға жаңадан ашылған облыстық «Вечерний Жетісу» газеті ұжымы мен облыстық «Огни Алатау» газетінің бас редакторы, жас қаламгерлердің жанашыры Әміре Әрін ағамыз қолдау танытып, студенттердің шығармашылығын басылымда жариялануына қолдау танытып келеді. «Саусақ біріктей, ине іліктейді» демекші, жұдырықша жұмылған тірлік барда жоспарымыз нәтижелі болатынына кәміл сенемін. Міне, бүгінгі сіз бен менің азырақ әңгімеміз осы мақсатты жұмыстың бір парасы іспетті.

– Әңгімеңізге рахмет.

Сұхбаттасқан Айжан ИМАНАСОВА,
ЖМУ-нің студенті, «Журналист мамандығын оқитын студенттер мен БАҚ қарым-қатынасы» ғылыми жобасына қатысушы.

МЕРЕКЕЛІК ӘЗІЛ

«ЖЕТІСУДЫҢ» ҚЫЗДАРЫ

Бетімізді шымшымайды ақпанғы аяз ызғары,
Далада су ағып жатыр,
Еріп қыстың мұздары.
Қайта оянып нән табиғат, аспан күліп төбеден,
Қайта түлеп тіршіліктің жанды елітер гүлзары.
Міне, осындай жылылықты ала келген ортаға,
Мерекеңіз құтты болсын, Жетісудың қыздары.

Әз басынан талай қызық қуанышты өткерген,
Талай нәзік сезімдерге ғашықтықпен от берген.
Өрлікті де бірге көріп, шаттыққа да шомылып,
Қырдың қызыл қызғалдағын бірге терген бөктерден.
Сан арманды алға сүйреп,
Сан жүректі тербеген,
«Жетісудың» қыздарындай ақылды қыз жоқ мүлдем.

Сенің қайсар жігерің мен парасатың тұрғанда,
Қажырыңды қажыта алмас шіліңгір де, ызғар да.
Бүгінгінің сырын іздеп, ақиқатқа аптығып,
Батылдықпен жол салатын келешекке, тыңдарға.
Еңбегіңді бағалайды ел, бағалайды болашақ,
Біздер үшін одан биік мәртебе мен шың бар ма?!

О, құдрет, тірлік деген дария да өтпелі,
Әр бағытқа сүйрелейді өмірдің сан ескегі.
Алдыңғыға есеп беріп, болашаққа жол нұсқап,
Әр күн сайын жыртылғанда календардың беттері.
Қажет деген атыма сай бола алдым ба, білмеймін,
Бұдан былай қажетіңе жарамасам кеш мені.

Қажет АНДАС.

Қуанышты хат

(Әңгіме)

Алтынай мектепке ерте тұруы керек. Ол биыл 11-сыныпта. Кеше жай жатқан болатын, үйдің шаруасын бітіремін деп. Байғұс, әбден шаршап жүр, сабағын жақсы оқиды, алғыр, зерек, айтқаныңды екі етпейді. Бос уақытында үйдің жұмысымен айналысады. Анасы аурушаң. Алдыңғы жылы өкпесіне суық тигізіп, ауруханадан ауруханаға жатты. Сырқаты жазылар түрі жоқ. Бұл жағдай отбасына ауыр тиді. Әсіресе, әкесінің жанына қатты батты. Бар ауыртпалық соның мойнында. Әкесінің де қолы тимейді. Балалары аш қалмасын деп, оның үстіне әйеліне керек дәрі-дәрмегіне ақша табу үшін күндіз-түні жұмыстан қолы босамайды. Алтынай жалғыз емес, сіңлісі бар, шүкір. Оны да жанындай жақсы көреді.

Ертемен оянып, жуынып-шайынып, сабаққа кетті. Пән мұғалімі балаларға жаңа тақырып түсіндіріп жатыр. Алтынайдың сыныбында Ұлттық бірыңғай тестке дайындық жүріп жатқандықтан оқушылар өз-өздерімен әуре-сарсаңға түсіп өлек...

Алтынай өзіне сенімді, бәрін ойдағыдай жазып шықты. Үйреншікті іс ғой. Ол мұндай тесттердің қаншамасын жазған.

Мектептен шықты да, дереу үйіне қарай жүгірді. Алтығып, тәрлеп-тепшіп үйіне де жетті. Анасына асықты. Үйге кіріп, анасының төсегінің жанына барды да:

– Мама, бүгін қалыңыз қалай, төуірмісіз? – деп сұрады. Анасы:

– А-а, сенсің бе? Иә, Алтөшім, жақсымын, кешеге қарағанда бүгін біршама төуірмін. Кеше өкең қымбат дәрілерді әкеп берді. Соларды ішіп едім, жақсарып қалдым, – деді көңілі шаттана.

Осы сөздерді естіген Алтынай күні бойы анасын ойлаумен болды. Анасының тезірек жазылып кетуін тіледі. Кешкі тамақ жасауға кірісті. Бір жағынан тамақ жасап жүріп, сіңлісінің сабағын оқытып жүр. Үйлерінің де кішкене болғаны барлық жұмысты қиындатады, шашылып кеткен. Соған қарамастан қиындықтың бәрін жеңемін деп іштей өзіне уәде берді. Әкесі жұмыстан келіп, тамақ ішіп, кішкене қызын алып, ұйықтап қалды. Түн жарымы болды, Алтынай әлі жатқан жоқ. Ас ішкен ыдыстарды жинастырып, сабақ оқуға кірісті.

Сабағы да қиындап барады. Тестілеудің де күні ұзақ емес. Ал оның болса сабаққа дайындалатын уақыты жоқ. Аурушаң анасын, әкесінің жағдайын, оқуын, мына күйбең-тіршіліктің бар ауыртпалығы тек өзіне ғана түскенін ойлап, қатты қынжылып, бір жылап алды.

Арада біраз күн өтіп, Алтынайға хат келді. Өткен жолы интернеттен өкпе ауруын тегін емдейтін емханаларды қарап, хат жолдаған болатын. Бірақ, жауап келмегеннен кейін ол туралы ұмытып кетіпті.

Хатты ашып, тез оқи бастағаны сол еді, көзінен мөлдіреген жас дөңгелей жөнелді. Қас-қаққанша әкесі де жұмыстан келіп, есіктен кірді. Алтынай алдынан жүгіріп шығып, әкесіне манағы хатты берді. Хатты оқып болған әкесі:

Енді қиындықтың бәрі артта қалады, қызым. Біз енді жаңа өмір бастаймыз, – деді қуанып. Алтынай әкесін қатты құшақтап, болашақтың жарқын өмірін елестете бастады. Ол өзінің армандарының, алға қойған мақсаттарының орындалатынына еш күмәнданған жоқ...

Айдана ЕРТІСОВА.

Талғар ауданы.

ӨЛЕҢ – ӨРНЕК

Алдамшы өмір

Алдап кетті-ау алдымнан арман небір,
Алдау ма өмір?..
Кім білсін?..
Арбау ма өмір?..
Енді қайтып жанбай ма өшкен үміт,
Енді орнына келмей ме қалған көңіл?

Қалған көңіл жасарып, жанданбай ма?
Кешегі үміт...
Кешегі арман қайда?
Енді қайтып жолымыз түйіспей ме,
Енді қайтып арамыз жалғанбай ма?..

Көнілді едім...
Кеттің-ау сен мұңайтып,
Өшті қалай?..
От-сезім сөнді қайтіп?
Енді қайтып қос тілек тоғыспай ма,
Табыспай ма қос жүрек енді қайтып?

Өткен күннің келмесін жол тұр айтып,
Жалынамын!..
Бер сабыр!..
Бер, құдай, күт!
Енді қайтып сендей жан жолыға ма,
Жағыла ма шырағым енді қайтып?..

Алдап кетті-ау алдымнан арман небір,
Алдауда өмір сәт-сайын,
Арбауда өмір.
Ақ тілегім былғанды-ау...
Қалды-ау көңіл...
Ет-жүрегім тас болды-ау...
Болды-ау темір...

Қуаныш ЖАЗАЙ.
Алматы қаласы.

Қиялымен қыдырып қиянды бір,
Тербеледі қолдағы қыран ғұмыр.
Тал бесігі әлдилеп табиғаттың,
Жылт-жылт етіп бүршіктеп оянды гүл.

Ару жаны биікке талпынады,
Жігіт жүрек сыр іздеп алқынады.
Қос арғымақ жол бұзып келе жатыр,
Сұлулықтың арттырып нарқын әрі.

Пай, пай, неткен тамаша келісті өмір,
Тау басында тал-қайың, еңісте гүл.
Қос жүректе үздіккен сыр бар білем,
Жетсек деген үмітке, жеңіске бір.

ҚАУЫРСЫН ҚАЛАМ

Әлемнің ұлы заңғары

Дара тұлға, қазақтан шыққан алып,
Ғұлама боп танылды әлемге анық.
Ойы ұштасқан ұлтының тағдырымен,
Өлеңдерін тыңдайды ұйып халық.

Билік айтты қақ жарып қара қылды,
Мың мен жалғыз алысты дара тұрды.
Ақиқаттың қашанда жаршысы боп,
Надандықты қамшылап алатынды.

Жел соғып, самал есіп дала тұрды
Біртуар ақын нұрлы сөз падиша,
Қазаққа Абай болып жаратылды.

Сөз қалдырды қастерлі, ұлағатты,
Жыры менен қазағын ол оятты.
Өтсе-дағы жыл жылжып, ғасыр аунап,
Тұлғасы тұлғаланып бара жатты.

Сен сөз торлағандай санатымды,
Ел билеген өлеңмен жан, ақылды.
Абайдай ақыны бар мына қазақ,
Жамылмайды ешқашан қара түнді.

Ылғар Батыржан,
Новопокровка орта мектебінің оқушысы,
аудандық Абай оқуының жүлдегері.
Сарқан ауданы.

ТӘРБИЕ – ТАЛ БЕСІКТЕН

Ортақ борыш

Ұрпақ тәрбиесі –уақыт төрінен түспейтін өте нәзік те күрделі мәселе. Жас ұрпақты тәрбиелеу әр заманның талабына сай өзгеріп отыратыны белгілі. Қазіргі заман ата-анасынын да, қоғам мүшелерінің де талабы жан-жақты дамыған бәсекеге қабілетті, Отанымыздың дамуына өз үлесімен ықпал ететін тұлғаны тәрбиелеу. Сол тұлғаны тәрбиелеудегі ең ауыр салмақты мектеп мұғалімдері көтеріп отыр. Мектепте тек білім беріп қоймай, бойында адами құндылықтар дарыған ұрпақ тәрбиелейді. Қазіргі қарбалас тірлікте ата-ана баласының киімі бүтін, тамағы тоқ болса, «мен міндетімнен құтылдым», – деп ойлайды. Сұрағанын беріп, басқалардан артық қылып киіндіріп, қымбат заттар алып беріп қояды. Еліміздің жағдайы жақсарып отырған заманда оған ешкімнің қарсылығы жоқ, алайда, баланың рухани жан дүниесіне мән беру жағы ақсап келеді.

Жалпы баланың жан дүниесін адамгершілікке тәрбиелеу отбасындағы адамдардың арасындағы қарым-қатынасқа да байланысты. Отбасы мен мектептің үйлесімді, біріккен жұмыстары және ата-аналармен жүргізілген іс-шараларды тиімді жоспарлануы ғана мақсатты бағытқа жетелейді. Қазіргі ата-аналардың барлығы сауатты, заман ағымына ілесе алады, бірақ денсаулығы, әлеуметтік- материалдық жағдайы, салауаттылығы бірдей емес. Кейбір отбасының әлеуметтік жағдайы нашар, енді бір отбасына «сәтсіз жанұя» деген айдармен тіркеуде тұрады. Қайсыбіреулері «дөкейдің отбасы», енді біреулері тұрақты тіркеу жоқ, көшіп-қонып жүрген отбасы балалары. Десек те, аталған отбасындағы балалардың барлығы мектеп партасына, мұғалімнің алдына келеді. Жаудыраған жанарларда сан сұраққа толы, бұлдіршін жүрек таптаза болады. Өмірде педагогтік тәжірибемде көргенімдей, уақыт өте келе кіршіксіз бала әлемінің бұзылуы мүмкін. Оған бірқатар жағдай әсер етеді. Біріншіден, отбасындағы қалыпсыз өмір, тұрақсыздық. Екіншіден, оқу-тәрбие жұмыстарын ұйымдастыруда жіберілген кемшіліктер, яғни педагогтардың жеке оқушының мінез-құлық ерекшеліктерін, ынта-ықыласын, талап-тілегін ескермеуі, үшіншіден, қоршаған ортасы, достары болуы мүмкін. Мұндайда педагогикалық қадағалау мен отбасының бірлігі ғана жақсы нәтиже береді. Әр отбасының үміті болған шәкірттерінің жан шырағын жаға білу, нағыз адам етіп тәрбиелеу, жүректеріне ұлт, ел, жер деген киелі ұғымды ұялату – мектеп пен отбасы байланысының жемісі де, мұраты да осы болмақ. Бұл бағытта тек мұғалім мен ата-ананың ғана байланысы емес, бала тәрбиесіне ортақ баршаның бірлігі қажет.

Әлия ЗЕЙНЕЛАЕВА,
аудандық білім бөлімінің әдіскері.
Жамбыл ауданы.

ДЕГЕН ЕКЕН...

БАСКИІМ және БАС

Өте қарапайым киінетін Андерсон әдетте көне баскиіммен көшеге шыға береді екен. Жолда кетіп бара жатқан бір жолдасы:

– Басыңызға не киіп алғансыз. Осы да баскиім болып па? – деп мазақтайды.

Сонда Андерсон:

Баскиімді сіз неге киіп алғансыз. Сол да бас болып па? – деген екен.

ЖАН ӨЛМЕЙДІ

Гогольдің «Өліжандар» романын жазылып біткен соң, қолжазбасын Россияның кітап-журнал тексеру орнына жолдайды. Шығарма атын оқыған тексеруші қатты ызаланып, оны баспадан шығаруға тиым салады. Тіпті: «Кітаптың аты сандырақ өйткені, жан өлмейді», – деп бұрыштама жазады.

«?» пен «!»

Гюго «Аянышты тағдыр» атты романын баспаға жолдап, көпке дейін хабар ала алмайды. Содан редакцияға:

«?» – деп хат жолдайды.

Көп өтпей редакциядан жауап хат келеді Онда:

«!» – деп жазылған.

Хатты ашып көрген жазушы күлімсірей бас изейді. Арада көп өтпей әдебиет саласын дүр сілкіндірген әйгілі еңбек басылып шығады.

ӨЛЕҢ және ӨРТ

Өзін ақын санаған бір жігіт жарамсыз өлеңін Пасколиге (Италия ақыны) ұсынып, төрелік айтуын өтінеді.

Пасколи оған:

Өлеңіңізді дауыстап оқыңыз, – деп тапсырады.

Өлеңін сондай шабытпен оқып шыққан жігіт өзіне сенімді түрде Пасколиге қарайды. Сонда ол:

Өлеңіңізде өрт көмшіл екен, – дейді тосыннан.

Ендеше, азырақ жылу беру керек шығар? – дейді үміттене.

Өлеңіңізді өртей салыңыз, – дейді Пасколи күле жауап беріп.

ЕҢ ТАМАША «ТУЫНДЫ»

Францияның әйгілі жазушысы Әке Дюма тігінші қызбен тұрмыстанып, ұлды болады. Ол – «Гүл таққан келіншек» атты пьессаның авторы Бала Дюма еді. Бала Дюманың осы туындысы 1852 жылы сахналанып, зор дүмпу тудырады. Сонда шетелде жүрген әкесіне:

«Гүл таққан келіншекте» сіздің алғашқы туындыңыз сияқты өте табысты болды, – деп телеграмма жолдайды.

Сонда әкесі.

Менің ең тамаша туындым өзіңсің – аяулы балам, – деп жауап жазады.

КҮЛУ мен ЖЫЛАУ

Рим ақыны Хиластың лирикалық өлеңдері жұрттың ықыласына тез ие болады екен. Біреу одан:

Өлеңіңіз оқырманын қалайша тез баурап алады, – деп сұрайды.

Сонда ақын:

Ең әуелі өзіңіз күле білуіңіз керек. Сонда ғана басқаларды күлдіре аласыз. Сол сияқты жылай білген адам, басқаларды жылата біледі, – деген екен.

КЕДЕЙЛІК пен БАЙЛЫҚ

Италия ханзадасының бір көмекшісі Дантеден:

– Сіз данышпан болғаныңызбен кедейсіз. Ал мен кеще, бойкүйез болсам да қалталымын, мұны қалай түсінесіз, – деп келеке етеді.

Сонда Данте:

Егерде сіз сияқты емес, өзім секілді біреуге кездессем мен де қалталы адам деп есептелер едім, – деп мысқылмен жауап беріпті.

КЕЙІПКЕРМЕН ҰРСЫСУ

Бальзакты іздеп келген бір досы оның үйде әлдекіммен:

– Антұрған, сұмырай, көкеңді көзіңе көрсетемін, бәлем, – деп ұрсысып жатқанын естиді. Үйге кіріп келсе, Бальзактан басқа тірі пенде жоқ. Сөйтсе, ол жазып біткен әңгімесіндегі жағымсыз бір кейіпкердің арсыздығын балағаттап жатыпты.

Ағылшын тілінен аударған
Ершат АНДАС,
Абылайхан атындағы халықаралық
қатынастар және әлем тілдері
университетінің магистранты.

ЖУРНАЛИСПІН: бар қаруы –

Журналистика – бекзат өнер

Жақыпжан НҰРҒОЖАЕВ, облыстық «Жетісу» газетінің директор-бас редакторы, "Құрмет" орденінің иегері:

– Журналистика – өзге тән қызығы мен сиқырлы қатыр жүретін күрделі де бекзат өнер. Алланың берген дарыны болмаса, адамның қалауымен бола салынайтындығын ескерсек, бұл саланың жауапкершілігінің қаншалықты сезімдерге ие екенін ұғыну қиын емес. Қазақ журналистикасында өзінің жеке шеберханасымен ғаламат мектеп қалыптастырған Шерхан Мұртаза: «Журналистің арқалаған алмағы, жеккені жеңілдік», – десе де, тектес айтпаса керек. Тіршіліктің талырын дөп басатын тәлімгіс өнердің тегіс бағытына айналдырып әр қаламгердің сан түрлі таңдырмен бетпе-бет келуі үшін ой ұзақтығы, білім тереңдігі, тіл шешендігі керек. Осы қасиеттер бойында бар журналист ол шексіз өз саласының майталманы болып шықпақ. 95-ші тарихи шығына орай «Жетісудың» тілшілері де осындай талғам мен таным биігінен көрінуді басты мақсатына айналдырады. Бұл бізберге Алаш арыстарының бастау алатын ала бүгін сағын кеткен сара жол. Ұлттың ұстындары қалаған дәл осы мектептің табалдырығын аттаған кез келген тілші мойнында қандай жауапкершілік барын сезінері сөзсіз. Бұл сенім алтыс екі таңырын өткен журналистік газет пен оқырманды жалғап жатқаның алтын көпірге айналмақ. Менің тілектерімнің басты ұстанымы да осы.

Денекер

Жанкүміс ЖӨМЕҢКЕ, бас редактордың орынбасары, ҚР Мәдениет қайраткері:

– Оқырман мен журналисті сырттай байланыстыратын, кейде тіпті жаңды қарым-қатынас орнататын газеттің дәнекерлігі мақтау болуы үшін тақырыптың көкейкестілігінің маңызы зор. Осылай болса деген қилудың көкжиегінен емес, өмірдің өзінен алынып, боямасыз айтылған ой басылым бетіндегі сырласу мен пікіралмасуға ұласып жатады. Көп қырлы, ғажайыбы мен күтпеген оқиғалар тосынан болып жататын өмір мысалдары арқылы жазғаны адам жанының пернесін дір еткізіп, көкірек көзіне асер етіп жатса, ол- басылымның беделі, ізденіс пен шеберлік жемісі. Бұл ретте, қай уақытта, қандай заманда болсын адам тану, өмір тануын арқауы болып келе жатқан адами ерлектің незгі талшықтарымен өрілетін имандылық пен ибалық тақырыбы.

Өткен ғасырдың соңғы сексенінші жылдарының орта тұсында біздің газетте Қапшағайдағы Қарттар үйінен мақала басылды. Бұл Қарттар үйінде бірде-бір қазақ қарисы болмайтын, ондай ұғым құлағымызға түрпідей естілетін уақыт еді. Тілді қаукары қайтқан, пана болар ешкімі жоқ қариялар мекенде жасалған жақсы жағдайды айта келіп, сол жерде бір қазақ атаның жолыққанын, оның Нарынқол (сол уақыттағы) ауданынан екенін сөз арасында айта кеткен (адамның атын атамай, ауданын да шартты түрде жазу үрдісі тәжірибеде бар). Газет жарыққа шығысымен редакция Нарынқол ауданынан соғылған телефон қоңыраумен астында қалды. Айтқандары: «Біздің аудан қариясының Қарттар үйінде тұруы мүмкін емес. Аты-жөнін айтыңыздар. Егер шынымен бар болса, онда қалдырмаймыз, алып кетеміз», – дейді бейне бір бір-бірімен келісіп алғандай. Журналистік жазу әдісі, шын мәнінде ол арада бір қазақ атаның барлығы, бірақ қай жерден екені белгісіз деп, егжей-тегжей түсіндіргенмыз әлі есімде. Ұмыта алмаймын, өйткені қара шаңырағы мен қара шалын қасиеттеген қалың қауымның мейірім мен немқұрайлыққа толған жүрегін ансайын. Көңілі түгіл қорщуынан есігі көрінбейтін көрші, көбейіп тұрған тірі жетімдер мен тірі жесірлер, өзегін жарып шыққан перзенттері безген ата-ана, келіні сияқбай қызымен тұратын әке-шеше, ұятын жоғалтқан ұл, қызығы жоқ қыз... барша қазақ атой салса, селт ететін жүрек қалмағандай. Жазып жатырмыз, сіре оқырман өзгеріп-ау...

Жылы ұя

Жұматай ӨМІРЕЕВ, бас редактордың орынбасары, ҚР Мәдениет қайраткері:

– Құлаққа жайлы естілгіп, жүрекке сондай жылылық ұялатын бір-ақ ауыз сөз. Өзіміз туып, өсіп-өнген қасиетті шаңырағымызды ұшқан ұяға теңейтініміз рас. Ал ең алғаш әліппенің бетін ашып, әріп үйреткен мектебімізден қанат-танып, үлкен өмірге қадам басқанда "тарыдай болып көрінеміздер, таудай қылып" шығарған білім ошағын "алтын ұя" деп кімай қоштасып жататынымыз тағы бар. Күнді түнге, түнді таңға жалғастырған студенттік өмірдің өзі бір әлем. Сұлу біткенге көз қалдаған бозбала шағымнан "ай-хай, жырма беске" дейінгі аралықты студент болып өткізіппін. Ягни, сегіз жылым бірде ащ, бірде ток, бірде бар, бірде жоқ дәуренде өте шығыпты. Неттің филолог болуым керек еді. Бала кезден армаңмма айналған актерлік өнер өз арнасына тартып жетті. Нақты дипломды да осы салада қорғағанмын. Тілдей жолдаманы қолға алып "Талдықорған қайдасың" деп жолға шыққам осыдан он үш жыл бұрын. Табаны күректей деген тенеуге симайтын шағар, қалай болғанда да төрт жылым сахна төрінде өтті. Ойым түгіл түсіме кірмеген жағдай. Адамның айтқаны емес, Алланың дегені болады екен. Күтпеген жерден сағынып жеткен сахнаны қинап, өзіне тән қиындығы мен қызығы бар, қыр-сыры жұмбақ журналистика әлеміне еніп де кеттім. Сөйтіп, бүгін 95 жасқа толып отырған ғасыр тоғысындағы қазақ баспасөзінің қара шаңырағы облыстық "Жетісу" газетіне келгелі де тоғыз жылым өте шығыпты. Осы жылдар ішінде екі ықылымнан басқан қиындық та, еңсемді тіктеген қуанышты сәттерім де болды. Сондай кездерде дәл осы "жылы ұядан" жан жылуын сезіндім. Мұның бәрі осы ұжымдағы әрбірімдің қандай жағдайға түссек те, қасымыздан табылатын, көп ұзын беруге асығатын береке-бірлігімнің нәтижесі екенін несіне жасырайын. Үлкен-кіші деп бөлмей, аралласып кеткенбей "Жетісу" деп аталатын жылы ұяда күндеріміз өтіп жатыр. Мен де көп пенденің бірі емеспін бе? Сабырсыздық танытып біреуін өкпелетіп алсам, тез тіл табысуға асығамын. Ал әріптесімнің бірі көңілімді қалдырса "шәйі орамал кепкенше" ғана сақтауға тырысамын. Өйткені бұл жалы ұядағы төрбие сонай. Оның шуақты келбетіне көленке түсіруге ешкімнің қақысы жоқ.

Өзіміздің "Жетісудан" демейсіз бе?

Шолпан ЖҰМАДІЛОВА, парасат бөлімінің меңгерушісі:

– Редакциямның кезекті тапсырмасымен Қапшағайды бауыттай жөнге шықпақ бетім. Қалалары көлік кептелісін артқы тастай, темір тұлпардың тізгінін қолға беріп, жеңілмен жарысып келемін. Жаңа ғана жауын өткен жаңбырдан кейінгі тала ауа. Мейрамсіздік орындарындағы қоңыр-өң, сананы жаулаған неврайлар. Бас жөнге болғанымен, көңіл алаң. Алдымнан ала таяқтың соғы шыққан МАИ қызметкерін көргенде ғана қарсы алдымдағы спидометр тілінің бірдыға барып қалғанынын аңғардым. Құжаттарымды алып, көмекші жаңсындамақ болған қызметкеріне жақындадым. Өзін таныстырып өткен капитан: – "Жылдамдықты асырып, жөл жүру ережесін бұздыңыз. Мұндайда айып төлейтініңізді білетін шығарсыз. Және, хаттама толтырып жіберейік", – деп көлігіне қарай беттеді. Мен болсам, бір жөлға көшіріп жазуын өтінік капитанның соңынан ілесіп келемін. – "Құжаттарыңызды беріңіз", – деп қолын созғанда «Жетісудан» қызмет көрсетіп ұстата салыпты. Ол да: «Мұның не?» – деген жоқ. Ашып көріп, жаңа ғана қабағы қатулы тұрған капитанның жүзі жадырап сала берді. – "Ой, өзіңе, бірден өзімдің «Жетісудан» екенділігіңді айтпайсың ба! Үй-ішімізбен газеттеріңізді оқимыз. Өте жақсы басылым. Барлық тақырыпты қамтып жазасыздар. Мына бізбер туралы жазуды да ұмытпасаңыздарыңыз. «Жетісуға» шығудың өзі кез келген адам үшін бір бақыт қой, – деп аң жөл тілеп, көңілім жайланған жөн. «Жетісудан» істеудің өзі жаңа бақыт екендігін тағы бір рет сезіндім.

Бүркеншік есім

Алма ЕСЕНБАЕВА, білім және ғылым бөлімінің меңгерушісі:

– Бүркеншік есім кейбір жағдайда айтар ойынды еркін жеткізуге, газетке бірнеше мақалан қатар жариялауын бара жатқанда қолдану үшін ең қажет. Менің бүркеншік атым – «Топантайқызы». Топантай – менің шағында атымын. Немесе мен бірнешеуін ат ретінде қолданғанмын. Шындығына келсек, бала кезден өзімді бауырына басып өсірген атамның тегін алғым келген. Бірақ, әтам «өз туған әкеңнің тегінде жүргенің дұрыс» деп рұқсат етпеген еді. Сондықтан өзім ешкашан көріп білмеген Есенбай деген атамның тегін арқалап келемін.

Топантай атамның тегінде болу арманына құжат жүзінде қол жеткізе алмасам да, ара-тұра газет бетінде «Топантайқызы» деген бүркеншік атпен шығуға мүмкіндік алып, бала қиялыма қол жеткізгендеймін.

Неге мен атамның тегінде болып, ол кісінің есімін асқақтатуға асық болды десеңіз, оған себеп бұл әмірдегі мен үшін ең қымбат жан атама деген шексіз махаббатым дер едім. Бойымда қандай жақсы қасиет болса, соның бәрін атамнан сіңірдім. Тіпті ол кісінің жүріп-тұрғаны, сөйлеген сөзі, салмақтылығы, адалдығы, бәрі-бәрі мен үшін үлгі-өнеге еді. Газет оқуға деген құмарлықты да атамнан дарыттым десем болады. Қартайып, көз көруі нашарласа да қолынан қаламы, газет-журнал, кітабы түскен емес. Соның ішінде «Жетісу» атамның күнделікті басына жастан оқитын газеті болды. Сондықтан әріпті білмей тұрған бүлдіршін кезімнен «Жетісу» деген жазуды танып өстім. Құлаш бетті газет ол кезде мен үшін тым үлкен болып көрінетін. Өзім тамсанып қарайтын осы газетте қызмет істеймін деген ой келмеген де еді. Енді міне, атамның көңілді болған «Жетісу» газеті менің де өмірімнің бір бөлшегіне айналды. Құнара басылым шығатын газетке өзіндік үлес қосып, мақалаларды өңдеп, оның дұрыс шығуына атсалысу, басылым арқылы облысымыздың тыныс-тіршілігін, өзіндік үнінді жеткізу – мен үшін шексіз бақыт. Әр адам бақытқа әр жерден табады гой. Мен де өз бақытымды «Жетісудан» тапқан жаным. Өйткені, 95 жылдық терең тарихы бар газетте еңбек ету әркімге бұйыра бермейтін бақ дер едім.

Қайын атамның қамқорлығы

Үлбосын ИСАБЕК, Талғар ауданындағы меншікті тілші:

– Қолына қағаз, қалам ұстаған қазақ әйелінің тұрмыс-тіршілігі тым күрделі екендігін журналистика саласында еңбек етіп, қабағын ой, саусағын қалам қажап жүрген қыз-келіншектер жақсы біледі. Ол қиындықтың барын және бола беретінін ҚазМҰУ-дың журналистика факультетінің табалдырығын аттаған кезден-ақ, ұстаздардың ұстазы Амандосов атамыз сан мәрте еске салып жадымызда жаңғыртып отыратындығын бізден бұрын ұмыта қоймаған болар.

Бала күнімізден арман еткен мамандығымыз жалына жармасып, оқуға түсіп, енді студенттік шақтың қызығына кенелген түста келін болу бақыты бұйырып, ауылға атбасын бұрып кеттім. Бұрынды Кеген ауданын, «Қаржаға» қазіргі «Хан Тәңірі» газетінде Жолшы Бикебаев ағамыздың қарамағында еңбекке араласып, журналистиканың қиын да қызық, сүрлеуіне түсіп, қаламымызды ұштай бастадық. Жазуға төселе қоймаған шағымыз, оңаша бөлме, шыбынның ызыңы естілмейтін тыныштықты іздейтін әдетам бар болатын. Білмеймін, осындай оғаштау сәттерде «мен ата-енемнің қабағына қарай алдым ба, жоқ па?», деп дәл қазір ойланамын.

Жаңа түскен келіннің жайы баршаға мәлім. Кісі қарасы үзілмейтін үлкен шаңырақтың шаруасын атқарысып, отын жағу да оңайға соқпайтын. Бірақ, тәлеймізге ата-енем оқыған, мол, ауыл ғана емес, ауданға аты танық білімді де білікті, парасаты мол жандар болған. Мектеп қабырғасында жүргенімде жылт етіп хабар-ошар газет бетіне шыққанға әкем мен анам қатты қуанатын еді. Мақтауымды асырып, арқаманан қаққан сайын қанаттана түсетінмін. Сол сияқты қайын атам Өлкен Қапалбаев та үйге келетін. «Егемен Қазақстан», «Жетісу», аудан әйнегі «Хан Тәңірі» сынды құшақ-құшақ басылымдарды үзбей оқиды. Жарияланған мақалаларға қатысты өзіндік ой-пікірімен бөліседі. Бұл қасиеті менің жазудағы жауапкершілігімді арттырып, шығармашылық ізденіске жетелейтін.

Кеңестік кезеңде талай жылдар партком, ауданның бас агрономы болып қызмет еткен қайын атам ауылдың тыныс-тіршілігін, соның ішінде, ауылшаруашылық саласын бүге-шігесіне дейін білетіндіктен мәқала жазуда әлі күнге сеніткі тип отырады. Дана халқымыз «көп жасағанның емес, көпті көргеннің сұра» дейтін емес пе еді?! Әсіресе, облыста, аудан аумағында қызмет еткен лауазым иелерінің аты-жөні, атқарған қызметтеріне қатысты мәселелерді анықтауда атамның көп көмегі тиеді. Ол кісілердің кім, қандай адам болғандығы жайлы, тіпті, мінез-құлқына дейін суреттеп, бір сұрақтың соңы үлкен әңгіменің туындауына түртпе болып отыратын сәттер аз емес. Сондықтан да, қайын атам қызы мен қызығы қатар жүретін журналист жұмысының қыр-сырына қанық болғандықтан жан-дүниемді түсінетін жақсы адам, бұл орайда мен өзімді жолы болған келінмін деп ойлаймын.

Машақаты аз емес

Мырзағали НҰРСЕЙІТ, Панфилов ауданындағы меншікті тілші:

– Үстімдегі жылы шаурыз айының алғашқы күні облыстық «Жетісу» газетінің Панфилов ауданындағы меншікті тілшісі атанғаныма тура 20 жыл толды.

Осыдан 20 жыл бұрын қолымызда қазіргідей компьютер, факс, пламтор сияқты мүмкіндігі мол ғаламаттар бола қойған жоқ. Газеттің келесі санына жарияланатын мақаланы Жаркент пен Талдықорғанның арасына қатынайтын жолаушылар автобусынан беріп жіберетінбіз. Оны автобекеттен барып алатын редакцияда арнайы қызметкер де бар еді.

Қызығы кейде мақала жіберген автобустың жол-жөнекей бұзылып қалып, жолаушылар басқа көлікке ауысып, мініп кетіп, абыр-сабырда сен жіберген мақала орта жолда ұмытылып қалып қойып, ертесі Талдықорған мен Жаркентті жалғайтын телефон желісі редактордың қаһарлы айғайынан қалтырарған сәттер жиі жүз беретін. Бұзылған автобус жасалған соң Сарыөзектен Алматыға жол тартып немесе басқа бағытқа бет алып, мақала апта айналып редакцияны өрең тапқан оқиғалар да болған.

Маған кейде біреулер: «Сенің қызметің жақсы, жұмысқа барам демейсің, өз еркің өзіңде», – деп қызықтан болып, сықпаған сынай танытады. Тіпті бір жас жігіт: «Ата осы сіздің жұмысты істеу үшін қандай оқу бітіру керек?», – деп сұрағаны да бар. Сонда мен оған: «Меншікті тілші болу үшін ҚазҰМУ-дің журналистика факультетін қол үзбей оқып, содан соң сырттай тағы бір мәрте оқуын керек және мен сияқты орта мектепті он төрт жылда төмамласаң артық болмайды», – деп әзілдегенім есімде. Шындығында солай ма? Ұзақ жылды тәжірибемнен түйгенім – уақтылы жұмысына барып келіп, бос уақытыңды алаңсыз өткілгенге жетпейді. Меншікті тілші тәулік бойы жұмысты ойлап жүруге мәжбүр. Мұның әр түрлі себеп-салдары бар, соның бастыларын жіпке тізсем – ең әуелі сені алдағы күні не күтіп тұрғанын білмейсің. Редактор, оның орынбасарлары, жауапты хатшы немесе көз келген редакция қызметкері аяқ астынан өңірден мерекелік санға, арнайы беттерге мақала ұйымдастыр деп тапсырма беруі мүмкін. Қалай болғанда да оны жылдам, көңілден шығатындай етіп орындап тастауға тырысасың. Іштей осыдан тезірек құтылып, жайыма жүрейінші деген ой да болады. Алайда сені ұзақ уақыт жайына жібермейді. Кейде сағаң республикалағы, облыс орталығындағы басқа басылым, ақпарат құралдарының қызметкерлері өтініш айтып, тапсырма беріп жататының қайтерсің. Жоғарыда айтқандарымнан меншікті тілшінің мойнынан журналистиканың жүгі түспейді екен деудің жөні жоқ. Бұл қызметтің жаныма рахат сылайтын жақсылықтары да аз емес. Ең бастысы облыстың, оның басты басылымының аудандағы өкілісің. Сол үшін айналаңдағылар сағаң құрметпен қарайды. Есіңнен, өңірдегі жұз берген барлық маңызды оқиғаларға алдымен шақырыласың, көз келген мекеме, кәсіпорынға кедергісіз кіріп, сұхбат құруға, ақпарат алуға құқық бар. Үшіншіден, жеке шығармашылығыңмен шұғылдануға мүмкіндігің мол. Әңгімемнің соңында облыстағы барша әріптестерімді көсіптік мерекесімен шын жүректен құттықтап, бәріне сәулық, бақыт тілеймін.

Асқақ мақсат, асыл мұрат

Мәди АЛЖАНБАЙ, ауылшаруашылығы бөлімінің меңгерушісі:

– Қазақта қара шаңырақ деген қастерлі, қасиетті ұғым бар. Сол арқылы бір әулеттің, бір үрім-бұтақтың бүтінгі жағдасына жол ілтер, бағыт-бағдар берер үлкен үй ерекшелігімен, құпиясымен, барша сырымен асқақтай түседі. Оның қасындағы желілдеген отау үйлер мен кішірек баспалдақ соған қарап бой түзейді, тұғырын күн шығарады. Бұл қазақ даласындағы барша ауыздарға тән. Осы бір ағадан бағаға мирас болған ұғым бүтінгі күн елімізгін бұқаралық ақпарат құралдарында көрініс табуда. Сол арқылы осынау асыл дәстүр болашаққа қарай қадам басуда. Оны етпом тап басып танымағанымен солай болғанын, солай қалыптасқанын қалайды.

Кейінгіге ұлағатты, тәжірибелі ғалдың қалдырар басылымдар бізде баршылық. Солардың арасында биыл жарық көргеніне 95 жыл толып отырған «Жетісу» газетінің жұлдызы биік, абыройы асқақ. Осындай ұзақ та берекелі ғұмырында талай жаңға тәлім-тәрбие берген басылымның жұлдызды шақтары әлі алда деп біземін. Себебі, жыл өткен сайын жаңарар оқырманы тұрғанда «Жетісу» жасара түседі, жаңғыра береді. Ол тіпті де қартаймайды, жүзінен әр таймайды. Қашанда үлкенмен үлкендей, кішімен кішідей сөйлесіп, даналық ұрығын себеді. Үйренем дегенге үлгі көрсетіп, жақсылыққа рұқсы құштар жандарға түзу жол сілтейді. Білгісі келгенге білім, ұғысы келгенге ұғым ұсынатын «Жетісу» сондықтан да өміршең, ғұмыры ұзақ болады.

Әрине, пенде болған соң, кез-келген заттың ғұмырын адамдық жаспен өлшейтініміз бен. Сондықтан да газеттерге мін бақар «Жетісу» газеті үшін 95 жас шағы дер шақ болуы әбден мүмкін. Бірақ дер шағына жаңа жеткен жасампаз басылымның ғұмыр жасы ұзақ, өмірі өнеген болсын деген тілек айтамыз.

Әр заттың, әрбір өнімнің, барлық жаратылыстың өзіндік атқаратын міндеті, орындайтын миссиясы болады. Бұл тарихтан ақпараттық кеңістікті жаңғымы жаңалықпен, қуанышты хабармен толтыратын басылым атаулының міндеті биік, мақсаты жоғары. Алматы облысының жұртшылығы асыға күтетін «Жетісу» газетінің де мерейін үстем ететін асқақ мақсаты, асыл мұраты, биік міндеті таусылмасын, жыл өткен сайын көбейе берсін!

Қызығы мен шыжығы

Айгүл БАЙБОСЫНОВА, экономика бөлімінің аға тілшісі:

– Іссапарға жиі-жиі шығатын мамандық иелерінің бірі деп қолына қалам ұстаған қауымды айтсақ болады. Шынымен де олардың баспайтын тауы, бармайтын жері жоқ. Жазушы әрі журналист Шерхан Мұртаза: «Қасқыр мен журналисті аяғы асырайды», – дегенді айтқанда, дәп осыны сөйласа керек.

Қалай болғанда да бұл мамандықтың бір ерекшелігі сол қызығы мен қиындығы қатар жүретін жұмыс. Мәселен, журналиске әр күні әр қандай міндеттеме жүктелуі мүмкін. Берілген тапсырма да дер кезінде орындалуы тиіс. Сондықтан оған үнемі дайын болуың керек. Дәл әскерделгідей, әрине, мұндай қызмет, әсіресе әйел адамдар үшін оңай шаруа емес екендігі белгілі. Бірақ, іске деген махаббат пен құлшыныс, ынта-ықылас болса кез келген қиындықты жеңіп шығуға болады. Кәбіне тәңертең жұмысқа келісімен-ақ анда-мында жөберіп жатады. Керек болса, алыс жолға да шығуға тура келеді. Осындай іссапардың бірі маған да бұйырған еді. Бірде, жауапты хатшы маған тездетіп төл алу науқанына байланысты бір материал әзірлеу қажеттігін тапсырды. Тезірек қимылдамаса, үлгере алмайтын тұрым бар. Сол мезетте-ақ, асығыс-үсгіс жолға шықтым. Дттеген жерге жету үшін алдымен аудан басшылығына жолығып, мән-жайды түсіндірдім. Ойымды құптаған олар бірден қасыма ауыл шаруашылығына жауапты бір-екі маманды қосып берді. Көпжке отырып жатқан сөзге ғысығтау келген жігіттің бірі менің тұрғылама көз жүгіртіп өтті де:

– Қалаға емес, тауға, мал арасына бара жатырсыз ғой, үстіңіздегі мына киімніз келжке мағп-түсуіңізге ыңғайсыздық тудырмай ма? Етегі тырысқан юбкаңыз бен өкшесі біп-биік төпліңізге қарасақ, дәл жиналысқа шыққандай-ақ қатып шыққан екенсіз, – деп сәл езу тартты. Бұл жымиыстың түбінде не қызықтың жатқанын мен қайдан білейін? Керісінше, сәнденіп шыққан сияқты ыңғайсызданып қалдым. Шынымды айтсам, тауды алыстан қызықтағаным болмаса, барып көрген емеспін. Сейтіп, тауға қарай бет алып жүріп келеміз, жүріп келеміз. Мұндай алыс болар ма еді?! Шаң бұрқырап, артта қалып жатыр. Содан не керек, көздеген жерге аман-есен жетіп, қажетті ақпараттарымды аман-есен алып қайттым. Үсті-басым шаң-шаң, туфлимнің өкшесі жартылай сынған. Бірақ, жазғандарын газет бетіне шыққанда оның бәрі ұмыт болады. Мамандығыңа деген ерекше сезім жаныңды баурайды.

Кабанбай батыр көшесі, 32.
Тел.: 24-12-84, 24-58-87. Факс: 24-75-66.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ЖАҢҒЫРЫҚ

ҚЫЗАЙ АНА КІМНІҢ ҚЫЗЫ?

Облыстық «Жетісу» газетінде «Қызай анаға көше берілді» атты материалы жарық көрді. Әлбетте, ел құрметіне бөленіп, тарихқа аты таңбаланған Қызай ана туралы жазбаны көргенде өткенге құрметпен қарап, перзенттік парызын өтеп жүрген азаматтардың игілікті ісіне ризашылығым оянды. Десе де, онда: «Қызай ана Бәйдібектің қызы және жатқан жері Матай тауының етегіндегі Қызылжар аймағында», – деп көрсетілген. Алайда, бұған қарсы пікір білдіргендер де көп болды арамызда. Әлбетте, баспасөздің әр жазғанын қалт жібермей қадағалап, өзінің ойын қосып отыратын көзі қарақты оқырмандар кейінгі кезде азайып кеткендей еді. Осы тұрғыдан келгенде ең алдымен ата тарихымыздың шынайы жанашыры әрі оқырманы Кербұлақ ауданының тұрғыны, еңбек ардагері Барлыбек Дайыржанов ақсақалға ризашылығымыз оянды. Ол кісі хатында былай деп жазады:

– Әрине, Бәйдібек бидің Марғау (Сарыүйсіндер), Зеріп (Үйсін), Нұрила атты үш жұбайы болғаны анық. Ал Нұриланы «Домалақ ана (Қарауйсін)», – деп Қадырғали Жалайыр жазбасында көрсетілген. Тіпті мұндай мәліметті Қазбек бек Тауасарұлының «Түп-тұқияннан өзіме шейін» атты кітабынан да кездестіруге болады. Шежіре деректеріне сүйенсек, Домалақ анадан (Нұрила) жалғыз бала Жарықшақ (азан шақырып қойған аты Тілеуберді) туады. Тілеубердіден үш ұл – Албан, Суан, Дулат және екі қыз – Күнбүбі, Айбүбі тарайды.

Салт-дәстүрді берік сақтаған Бәйдібектің келіндері қайынсіңлілерін аттарын тура атамай, бірін, Қызай, екіншісін, Мұрын деп атапты. Сондай-ақ Албанның туғыншы Сыбан деген қыз Домалақ ана мен Тілеубердінің бауырында өсіпті. Осы тұрғыдан келгенде, Қызай Бәйдібектің баласы емес немересі болып шығады. Бұл деректі өткен ғасырдың қырқыншы жылдарында Ақсу ауданының әкімдігінде жауапты қызмет атқарған Қалқабаев (атын ұмытыппын) деген азаматтан естіп едім. Мұны сол аймақтың Қызылту совхозының малшыларынан да естігенмін.

Қызай ананың тұрмыс құрып, мекендеген жері қазіргі Ақсу ауданына қарасты Ақсу совхозының аймағы болса керек. Сол жерде күйеуі – Шағыр бақылық болған. Бір жылы құрыннан қоныстанып жүрген жайлауға кешірек келсе, бәйбіше қоныстанып алған екен. Күндестіклен Қызайдың малын жолатпай қуалайды. Соған ашуланған Қызай ана қысырақтың үйіріндегі көккасқа айғырды алдырып, құдайылыққа шалып, құдайылықты таратып, тау асып көшіп кетіпті.

Осыдан кейін Қызай ана бастаған көш Балқаш (Көкше теңіз) көлінің терістік жағын мекендейді. Бұл жайында Шәкәрім Құдайбердіұлы: «Біздің ел Ырғыз бойынан көшіп алғаш қоныстанған жері Мамыр суының бойы еді. Бізден бұрын бір жыл Қызайлар қоныстаныпты», – деп жазады. Ендеше Қызай ананың жатқан жері сонда. Әлі есімде, 1943 жылы Байсақал деген ақсақал анау тұрған Қызай ананың күмбезі, жарықтық әлі бар екен», – деп маған көрсеткен болатын. Ал 2011 жылы сол аймақтың азаматы Шәйкен деген кісіден сұрағанымда: « Қызай ананың белгісі әлі бар», – деп еді.

Ендеше, Қызай ана Матай тауының етегі Қызылжар аймағында жерленген деген пікір дұрыс емес деп есептеймін. Сонымен қатар, Семей өңірі, Аягөз, Абай ауылы, Мақаншы ауданының аумағындағы өздерін Матаймыз дейтін Наймандар осы Қызай ана ұрпағы болуы мүмкін деп те ойлаймын. Бұл туралы тарихшы ғалымдар тексеріп, тектей жатар. Мен мұны ұпай жинайын деген мақсатпен жазғаным жоқ. Ең бастысы, күрмеуі қиын өткен тарихымызды келешек ұрпаққа дұрыстап, түгендеп берсек деген ізгі ниет, – деген ойын білдіреді.

Ал химия ғылымдарының кандидаты Райыс Арипжанұлының пікірі бұл ойға қайшы. Оның айтуынша:

«...Тарихшы Д. Дүйсенбаев "Домалақ ана" атты еңбегінде «Мұраттас» Ғылыми-зерттеу орталығы – 1991 жыл, (33-35 бет.) Бәйдібек биден тараған ұрпақтар жөнінде кең көлемді ақпарат беріп, тоқалы Нұриладан Жарықшақ деген ұл және Қызайым атты қыз туғанын, Қызайымның найман Шағыр батырға қалай ұзатылғанын тәптіштеп жазды. Н. Төреқұлов, Н. Қазбеков (Қазақтың би-шешендері. «Жалын» – 1993. 33 бет.) Нұрила тұңғышы Жарықшақтан кейін 1402 жылы Қызайым деген қыз, одан соң Тәңірберді, Ақберді деген екі ұл, Күләйім деген тағы бір қыз туады. Қызайымнан кейін туылған бұл үш бала жас кезінде шетінеп кеткен деп көрсетеді. Кейбір деректерде Күнбибі (Қызай), Ақбибі (Мұрын) және Сыбан деген үш қыз туыпты деп көрсетіп, олардың Қызайдан басқасының жастай қайтыс болғандығы баяндалады. Қытайға танымал атақты тарихшы Нығмет Мыңжанұлының басшылығымен құрастырылған "Қазақ шежіресінде" (Қазақ шежіресі. Іле халық баспасы (Қытай) – 1994 жыл. 376 бет.): «Қызай анамыз шарапатты Домалақ енеден туылған Бәйдібектің қызы зейінді, білімді болғандықтан ұрпақтарының аузында аты қалыпты», – деп жазады. Қытайда тұратын белгілі тарихшы әрі шежіреші Жақып Жүнісұлы ұзақ жыл бойы қазақ тарихын, оның ішінде Қызай тарихын терең зерттеді. Ол кісі өзінің "Қызай ана" атты еңбегінде де (Қызай ана. Бейжін, Ұлттар баспасы – 2002 ж.) Қызайымның Домалақ анадан туылғандығы, Бәйдібектің қызы екендігі, тіпті құдандалық барысының қалай басталып, қалай аяқталғандығы туралы толық баяндады.

Тарихшы Тұрысов Еркінбек "Бәйдібек" атты еңбегінде (Бәйдібек (Замана ағысы, Тарихи хикая, аңыз, деректемелер). Алматы "Нұрлы Әлем". 25 бет.): «Бәйдібек би Ташкент тарапынан ұзай көшіп, Арқаның айдынды жайлауына шығып, бір жаз қалың Найман елімен қанаттас, қоңсы қонады. Өргі Найманның өзі тектес атақты Аталық биі мен арадағы достықтың соңы құдалыққа ұласады. Сол жазда Бәйдібектің Нұриладан туған ай жүзді, ақша бетті сұлу қызы Қызайым он жетіге толып, толықсыған шағында Аталықтың баласы Шағырға ұзатылып, жасау-жиһазды көп түйелі көшімен Көкше теңіз, Алакөлден асып, Аякөз-Ақсуат өңіріне жол тартады», – деп келтіреді.

Осы еңбекте Бәйдібектің әйелдері деп Марау (Сары бәйбіше), Зеріп және Нұрила көрсетілсе, оның балалары деп Жәлмамбет, Түргеш (Сары үйсін) және Тілеуберді (Жарықшақ) көрсетіледі.

Ал Шуақ Тоқтарқызының "Арыстанбабтан бастайық. Алматы "SA-Print Service" – 2006 жыл. 16 бет.), Тарихшы Байбатша Әділханның "Қазақ даласының ежелгі тарихы" Алматы «Санат». – 1998. 155 бет.), М. Дауытбаев құрастырған "Әулие ата-Қарахан Айша биби Тектұрмас" кітапшада (42-бет) және Шапырашты Қазыбек бек Тауасарұлының "Түп-тұқияннан өзіме шейін"(Алматы «Жалын» – 1993 жыл. 125-бет) атты еңбектердің барлығын да Бәйдібек бидің үшінші әйелі Домалақ анадан туған ұлын Тілеуберді (ел арасында Жарықшақ немесе Жарықбас) деп көптен бері талас-тартыс тудырып келе жатқанын біз де білеміз. Сонымен бірге, шежіре деректе Қызай – Бәйдібек бабаның немересі «Жарқышақтан туған) делінсе, тарихшылардың зерттеуі бойынша Бәйдібек Қарашаұлының Домалақ анадан туған қызы деп жазып жүр. Барлыбек атаның шежіре дерекке ден қойғанын осыдан-ақ біліп тұрмыз. Десе де, оның ақ-қарасын ажырату өздеріңіздің құзырыңызда, қадірлі оқырман.

«Қызай ана Матай тауының етегі Қызылжар аймағында жерленген деген пікір дұрыс емес деп есептеймін. Сонымен қатар, Семей өңірі, Аягөз, Абай ауылы, Мақаншы ауданының аумағындағы өздерін Матаймыз дейтін Наймандар осы Қызай ана ұрпағы болуы мүмкін деп те ойлаймын. Бұл туралы тарихшы ғалымдар тексеріп, тектей жатар. Мен мұны ұпай жинайын деген мақсатпен жазғаным жоқ. Ең бастысы, күрмеуі қиын өткен тарихымызды келешек ұрпаққа дұрыстап, түгендеп берсек деген ізгі ниет.»

«Қытайдағы мықты шежірешілердің бірі Нұрболат Оспанұлы (Қазақ шежіресі. Шың-жаң жастар баспасы (Үрімжі) – 1996 жыл. 306-бет.): «Қызайдың әсілгі аты – Күнбике. Ол ұлы жүз, үйсін Бәйдібек байдың қызы. Ол Бәйдібектің ең кіші әйелі Нұржаннан (Домалақ енеден) туған. Нұржан енеден Күнбике, Нұрбике атты екі қыз, Жарықшақ атты бір ұл туған. Үлкен қызы Күнбикені орта жүз Найман руынан Шағыр батыр алған. Ол кейін Қызай атанған», – деп тұжырымдайды.»

Қажет АНДАС,
филология ғылымдарының магистрі.

Alatau
Кабанбай батыр көшесі, 32.
Тел.: 24-12-84, 24-58-87. Факс: 24-75-66.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ДЕРЕК пен ДӘЙЕК

Мемлекет басшысы, «Нұр Отан» ХДП-ның төрағасы Нұрсұлтан Назарбаев партия төрағасының бірінші орынбасары Бауыржан Байбекті қабылдады. Кездесу барысында Б.Байбек партияның «Қазақстан – 2050» Стратегиясын түсіндіру және іске асыру жөніндегі жұмысы, «Нұр Отан» ХДП-ның XV съезіне дайындық барысы және саяси Доктрина жобасын әзірлеудің аяқталғаны туралы айтты.

Ел Президенті Нұрсұлтан Назарбаев ауыл шаруашылығы министрі Асылжан Мамытбековты қабылдады. А. Мамытбеков саланың қазіргі ахуалы, сондай-ақ, агроөнеркәсіптік кешенді дамыту жөніндегі «Агробизнес-2020» бағдарламасын іске асыру барысы туралы баяндады.

2013 жылғы 16 тамызда Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаев Әзірбайжанның Габала қаласында өтетін Түркітілдес мемлекеттердің ынтымақтастық кеңесінің (ТМЫК) III Саммитіне қатысады.

Алматы облысындағы ауылшаруашылығында 89,1 миллиард теңгенің өнімі өндірілді. Бұл туралы облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуының бірінші жартыжылдығын қорытындылауға арналған отырыс барысында облыс әкімінің орынбасары Серікжан Бескемпіров мәлім етті.

"МЕКТЕПКЕ ЖОЛ"

ШАТТЫҚ СЫЙЛАҒАН ШАРА

ЕЛБАСЫНЫҢ «ҚАЗАҚСТАН – 2050 СТРАТЕГИЯСЫ» ҚАЛЫПТАСҚАН МЕМЛЕКЕТТІҢ ЖАҢА САЯСИ БАҒЫТЫ» ЖОЛДАУЫНДА АТАП КӨРСЕТІЛГЕНДЕЙ, БАЛАЛАРҒА ҚАМҚОРЛЫҚ ӘРДАЙЫМ ЖАСАЛУЫ КЕРЕК. БАЛА – АДАМ ӨМІРІНІҢ ЖАЛҒАСЫ, ӨЗЕНІНІҢ АРНАСЫ. ҰЛЫ АБАЙ АТАМЫЗДЫҢ ӨЗІ «АДАМНЫҢ БІР ҚЫЗЫҒЫ – БАЛА ДЕГЕН», - ДЕП АЙТЫП КЕТКЕН БОЛАТЫН. БІЗДІҢ ХАЛҚЫМЫЗДЫҢ БАЛАҒА ДЕГЕН ЫҚЫЛАСЫ ЕРЕКШЕ. «БАР ЖАҚСЫЛЫҚ – БАЛАЛАРҒА» АТТЫ ҚАҒИДАНЫ ҚАТАҢ ҰСТАНАТЫН «НҰР ОТАН» ХАЛЫҚТЫҚ ДЕМОКРАТИЯЛЫҚ ПАРТИЯСЫ АЛМАТЫ ОБЛЫСТЫҚ ФИЛИАЛЫ 1 ТАМЫЗ – 1 ҚЫРКҮЙЕК АРАЛЫҒЫНДА ТҰРМЫСЫ ТӨМЕН ОТБАСЫ БАЛАЛАРЫН КИІМ-КЕШЕК ЖӘНЕ ОҚУ ҚҰРАЛДАРЫМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ МАҚСАТЫНДА «БАЛАНЫ МЕКТЕПКЕ ДАЯРЛАЙЫҚ!» АТТЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ АКЦИЯСЫН ҰЙЫМДАСТЫРДЫ.

Аталмыш шараның ашылу салтанатын жариялаған облыстық партия филиалы төрағасының орынбасары Садық Әбдіқадіров «Баланы мектепке даярлайық!» атты қайырымдылық акциясының мақсаты - аз қамтылған, көп балалы отбасыларына, жетім және жартылай жетім балаларға демеушілік көмек көрсету екендігін айтты. Айтулы шараның өткізілуі жылдағы дәстүрге айналған. Бизнес құрылымдары мен үкіметтік емес ұйымдардың қаражаты есебінен қайырымдылық шараның алтыншы жыл қатарынан өткізілуі қуанарлық жайт. Бұл шара облыстың барлық ауданында жалғасын таппақ. Қайырымдылық көмек алған 25 бала қыстық киім мен оқушы формасын, мектеп сөмкесін алып, жаңа оқу жылына дайын екендіктерін сезініп, көңілдері бір көтеріліп қалды.

Жаны жомарт жандардың бірі «Қазақтелеком» АҚ филиалы Алматы облыстық телекоммуникациялар дирекциясының бас директоры Жексембай Мейрембаев Диас, Мирас, Ілияс атты талдықорғандық үшемдерге арнайы әкелген сый-сияпатын табыстады. Ал «Жетісу» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы басқармасы төрағасының бірінші орынбасары Айтбай Сейітов корпорация атынан әкелінген арнайы базарлықтарын тарту етсе, облыстық ата-аналар комитетінің төрайымы Дәния Қыдырбаева өзі басқаратын «Мүшелтой» балалар мен жасөспірімдер аула клубы да бір баланы толығымен мектепке қажетті заттармен қамтыды. Сонымен қатар «Жерұйық -Талдықорған» К», «Азия- электрик» АҚ қызметкерлері шараға атсалысып, балаларға қажетті киім-кешектер табыстады. Жас жеткіншектердің жүрегіне жылылық сыйлаған шарадан жұртшылық көңілді тарасты.

Гүлзада СЫДЫҚОВА.

▪ ЖАЙДАРМАН ЖАҢАЛЫҚ

ТРЕНИНГ

АДАМ ҚҰҚЫҒЫ СӨЗ БОЛДЫ

«Еліміздегі адам құқықтарымен байланысты жағдайды журналистермен жариялау» атты тақырыпта алғаш рет қаламызда Финляндияның сыртқы істер министірлігінің қолдауымен «Құқықтық медиа-орталық» қоғамдық бірлестігі ұйымдастырған тренинг-конференция өтті.

Оған БАҚ өкілдері мен қатар заңгер мамандар да қатысты. Мұндай тренингтер бұған дейін негізінен еліміздің Астана, Алматы, қалаларында өткізіліп келген болса, енді алдағы уақытта Талдықорғанда да ұйымдастырылып тұрады деп күтілуде.

- Жобаны өткізудегі басты мақсат – жас журналистерді адам құқықтарын жетік білуге үйрету, сондай-ақ өз құқықтарын қорғай отырып ақпарат алу жолдары. Бұл бастығы журналистердің тренинг барысында алған білімдері алдағы қызметтеріне бір пайдасы тисе дейміз. Өйткені, мұнда келген мамандардың бәрі өте белсенді, жиынның қызықты өтуінің өзіне ат салысуда, бұл бізді қуантады, - деді «Құқықтық медиа-орталық» қоғамдық бірлестігінің директоры Диана Окремова.

Тренингте проблемалық мақалаларды беру жолдары, сұхбат алудың түрлері, журналистің өзін-өзі ұстай білуі айтылып, мақала жазғанда журналистің басы даулы жағдайға қалса одан шығу жолдары мен кімге жүгіну керектігі түсіндірілді. Сондай-ақ, ұйымдастырушылар адам құқығына қатысты өз тәжірибелерінде кезіктірген түрлі жағдайлармен бөлісті.

Қатысушылар да үнсіз қалмады. Өз ойларын ортаға салып, көкейлерінде жүрген сауалдарын қойды. Берілген тапсырманы топ болып орындап, тренингтін өту барысын қыздыра түсті.

Жиын соңында қатысушыларға арнайы сертификаттар табысталып, қорытынды ойлары тыңдалды.

Меруерт МОЛДАҒАЛИЕВА.

«ТЕЗЕК ТӨРЕ»

тарихи кітабы оқырманға жол тартты

Күреңбел өңірінің тумасы Азамат АҚЫЛБЕКОВТЫҢ «Тезек төре» кітабы оқырман қауымға жол тартты. Республикаға белгілі ғылым докторы, Ұлы Абылай ханның Жетісудағы баласы, хан Әділдің тікелей ұрпағы - Аман Шотаевтың басшылығымен жазылған аталмыш кітаптың таныстырылу рәсімі М. Тынышпаев атындағы Алматы облыстық тарихи-өлкетану мұражайында өткізілді.

Кітап XIX ғасырда Жетісудың саяси тарихында өзіндік ізін қалдырған Абылай ханның ұрпағы Тезек төреге арналған. Қырқыншы жылдары Албан тайпасына билік жүргізген Тезек төре өз заманында белгілі айтыскер ақын, танымал күйші болған. Сондай-ақ ержүрек, әділетті, өнерді жоғары бағалайтын біртуар тұлғалығымен танылған. Ол Сүйінбай, Бақтыбай, Түбек және тағы да басқа ақындармен айтысқан.

- Бұл кітап халықтың сөзімен, тарихи деректермен салыстырмалы түрде жазылды. Бір-бірін толықтырып отыратын деректер кітаптың мазмұнын ашқан. Тезек төренің тарихы дегеніміз Жетісу тарихының бір бөлшегі іспетпес, сондықтан бұл тырнақ алды туындым тың дүниенің қатарын толықтырады деп сенемін – дейді кітаптың авторы Азамат Ақылбеков.

«Тезек төре» кітабы Халықаралыққоғамдыққорының мүшелерінің қаржысына басылды. Кітаптың таныстырылу рәсімінде ғылым докторы Аман Шотаев, Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі, «Огни Алатау» газетінің бас редакторы Әміре Әрін, ұлағатты ұстаз Ғалия Ниязқызы, «Жетісу» газетінің тілшісі Қажет Андас тағы басқа қонақтар сөз алып, жылы лебіздерін айтып, автор еңбегіне табыс тіледі.

Г. НАРҒОЖАҚЫЗЫ.

Alatau

Кабанбай батыр көшесі, 32.
Тел.: 24-12-84, 24-58-87. Факс: 24-75-66.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

НОВОСТИ

Казахстанцы отдохнут 15 октября на Курбан-айт

Один из самых значимых мусульманских праздников Курбан-айт в 2013 году приходится на 15 октября.

По закону «О праздниках в Республике Казахстан» Курбан-айт считается выходным днем. В этом году он выпадает на вторник, 15 октября.

В этот день в мечетях читается айт-намаз, а верующие люди поздравляют друг друга и приглашают в гости. В праздник читают Коран и делают жертвоприношение в память о тех, кто покинул этот мир.

Казахстан может вступить в ВТО через 2 месяца

Через два месяца в Индонезии пройдет девятая министерская конференция Всемирной торговой организации (ВТО). В ходе этой встречи может быть принято решение о вступлении Казахстана в ВТО.

Об этом сказал заместитель министра экономического развития России Алексей Лихачев.

Алексей Лихачев отметил, что все «зависит от основных игроков». Между тем, у российской стороны к ВТО два серьезных вопроса.

«Как я уже говорил, это необходимость большего внимания к региональной интеграции в плане контроля нормативной базы и в плане вовлечения стран в дискуссию и в развитие торговли. А второе – "дружелюбие" по отношению ко вступающим странам. На себе знаем эту жесткость, и традиция в том, что прием новых членов в Организацию все ужесточается. Это не совсем правильно, поскольку задача ВТО быть универсальной организацией, а значит, и такие крупные экономики, как Казахстан, нужно стремиться принять, а не стремиться не принять», – сказал он.

Ранее министр торговли Евразийской экономической комиссии (ЕЭК) Андрей Слепнев также сообщал, что решение о вступлении Казахстана в ВТО может быть принято на министерской конференции организации в декабре 2013 года.

«Вступление Казахстана находится на финальной стадии. Надеемся, что на декабрьской министерской конференции ВТО удастся завершить этот процесс. В это вкладываются усилия и Казахстана, и России», – заявил он.

По мнению экспертов, при вступлении Казахстана в ВТО, на первом этапе основным риском является то, что Казахстан не готов конкурировать по производству обрабатывающей промышленности.

«Можно ожидать серьезных осложнений для местных производителей этой части промышленности. С другой стороны, доля переработки в общем объеме промышленности страны и без того мизерна и во многом держится за счет государственной поддержки. Поэтому существенного удара по отечественному производству не предвидится, ведь вступление в ВТО не подразумевает добровольный и сиюминутный отказ от поддержки со стороны государства», – отмечает старший аналитик Агентства по исследованию рентабельности инвестиций Жаннур Ашигали.

Заместитель начальника департамента экспертизы и реализации проектов АО «Национальное агентства по развитию национального содержания» (NadLOCK) Арман Шарипов, считает, что с вступлением страна сохранит возможность защиты интересов отечественных производителей товаров, работ и услуг.

«После вступления Казахстана в ВТО у нашей республики останутся методы защиты отечественных производителей. Там есть всякого рода требования, которые могут искусственным способом закрыть доступ иностранных производителей. Законным, имею в виду», – сказал Арман Шарипов.

В Казахстане вырастут цены на бензин марки АИ-92

Подорожание связано с закрытием на ремонт двух российских НПЗ.

92-й бензин подорожает до ста семнадцати тенге. Предельные ставки тарифов утвердило Агентство по регулированию естественных монополий. Об очередном росте стоимости топлива в Министерстве нефти и газа объявили ещё на прошлой неделе. Руководство ведомства связало это с резким сокращением поставок бензина из России, откуда завозят почти сорок процентов высокооктанового топлива. И вот в ближайшее время основные импортеры – Омский и Уфимский нефтеперерабатывающие заводы – закроются на ремонт. Одновременно с этим на изменение ценников повлияет и повышение мировых цен на нефть, а также рост стоимости железнодорожных перевозок. Отечественные антимонополисты при этом настроены достаточно оптимистично.

«Необходимо отметить, что цена Аи-92/93 не менялась с октября прошлого года. В случае дальнейшего снижения мировых цен на нефть возможно снижение цен на нефтепродукты в Республике Казахстан», — сказал председатель Агентства РК по регулированию естественных монополий Аманжол Аллысбаев.

Казахстан продолжит обновлять авиапарк по льготам

До 2020 года в РК закупят еще около 50 воздушных судов

Совет Евразийской Экономической Комиссии принял решение о продлении льготного режима для импорта воздушных судов для авиакомпаний Казахстана и Беларуси до 2017 года и до июля 2019 года, в зависимости от типа и конфигурации самолетов. Об этом сообщили в пресс-службе Минтранскома РК.

Отметим, что прогнозируемая до 2020 года потребность казахстанских авиакомпаний в этом сегменте составляет свыше 50 единиц. Размер таможенной пошлины, на которую распространяется принятое решение, составляет 19% от стоимости воздушного судна.

Экономия от принятия этого решения позволит отечественным авиакомпаниям продолжить программу обновления авиапарка современными воздушными судами без повышения цен на авиабилеты по причине таможенных пошлин на ввоз новых самолетов.

Как ранее сообщалось последним приобретением «Эйр Астаны» стал AirbusA320. Лайнер с «шарклетами» 5 сентября 2013 года прибыл в Алматы прямо с завода. Новое воздушное судно получило имя «Газиза» в честь знаменитого казахского композитора Газизы Жубановой. Об этом рассказали в пресс-службе компании «Эйр Астана».

Этот авиалайнер является пятым из шести воздушных судов семейства Airbus A320, купленных национальным авиаперевозчиком РК у концерна Airbus. Соглашение о покупке 6 самолетов Airbus было заключено в 2008 году во время официального визита президента Казахстана Нурсултана Назарбаева во Францию. Шестой авиалайнер ожидается в ноябре 2013 год.

КРИМИНАЛ КРИМИНАЛ КРИМИНАЛ

• Громкое дело

Челах попросит президента РК о помиловании

Адвокат ЧелаХаСерик Сарсенов готовит ходатайство о помиловании своего подзащитного. Это может произойти в октябре. Серик Сарсенов заказным письмом направил генеральному прокурору РК ходатайство о принесении протеста о пересмотре дела в порядке судебного надзора. «Я поеду в колонию к Владу, может, на этой неделе, может, через неделю. С ним просто обсужу текст прошения о помиловании, и он через администрацию колонии сам отправит документ», - сказал СерикСарсенов.

Адвокат уверен, что генпрокурор откажет ему в удовлетворении ходатайства – опротестовать постановление Верховного суда РК об отказе в пересмотре дела Челаха. Суд, по словам Сарсенова, подробно описал лишь все обстоятельства якобы совершенного Челахом преступления и сослался на доказательства, которыми руководствовался при принятии решения судья. Но ни одного довода, которые защитник осужденного изложил на 71 листе ходатайства, они не опровергли.

«Получается, что я полный идиот, пишу то, что не соответствует действительности, хотя в своих жалобах всегда ссылаюсь на конкретные материалы дела. Возникает вопрос: почему они не опровергают мои доводы? Да потому, что не могут. То есть мотивов, по которым они не приняли мои доводы, они не указали, - продолжил Сарсенов. – В ходатайстве прокурору я написал – вы все равно откажете в удовлетворении. Но попробуйте ответить хотя бы на вопрос: кому принадлежат человеческие останки, обнаруженные в ходе осмотра места происшествия на продовольственно-фуражном складе? И каким образом они там оказались? Одного только этого достаточно для признания приговора неправосудным. Судьи на этот вопрос не ответили. Ведь вообще на Аркан-Кергене было 15 трупов. А чьи еще, помимо них, останки были найдены? Ни один судья мне не ответил».

• Бытовуха

Мужчина убил отчима-инвалида кипятком

В городе Сатпаев Карагандинской области 30-летний мужчина вылил целый чайник кипятка на отчима-инвалида, который не мог оказать ему никакого сопротивления.

Пострадавший получил 70 процентов термического ожога тела и скончался от болевого шока через несколько дней.

В момент преступления злоумышленник был пьян. Но, как отметила экспертиза, психически был абсолютно здоров и полностью понимал характер и опасность своих действий.

На допросе задержанный сначала утверждал, что споткнулся о порог и случайно вылил кипяток на лежавшего инвалида. Затем отказался от этой версии и заявил, что вообще ничего не помнит.

Как рассказали следователи, молодой человек ранее сидел за кражу. Пока он отбывал наказание, его родительница сошлась с инвалидом первой группы, который практически не мог передвигаться без посторонней помощи. Женщина поселилась в квартире у сожителя, а взамен ухаживала за ним.

Вернувшись из мест не столь отдаленных, уголовник нагло поселился вместе с матерью и отчимом. Работать не работал, но выпить любил. Жить стал на пенсию инвалида.

В конце концов отчим не выдержал и однажды высказал все новоиспеченному пасынку. Тот сначала избил хозяина квартиры, а в один из вечеров, приняв на грудь, устроил обидчику "горячий душ".

В полиции возбудили уголовное дело по факту умышленного причинения тяжкого вреда здоровью с особой жестокостью со смертельным исходом. Суд приговорил злоумышленника к восьми годам лишения свободы.

• Мзду берущие

выпрыгнул из окна

Подозреваемый во взяточничестве директор алматинского государственного колледжа сервиса и технологий Маран Такабаев при задержании выпрыгнул из окна.

На днях в ходе оперативно-розыскных мероприятий финпола был задержан директор алматинского государственного колледжа сервиса и технологий Такабаев Маран Компаевич.

Как уточнил источник, директор колледжа был задержан при получении взятки.

"Начиная с 2007 года, ежемесячно вымогал у арендатора столовой колледжа 200 тысяч тенге".

При этом,М.Такабаев хотел скрыться и выпрыгнул из окна колледжа при задержании.

"Упал на землю с высоты 2 этажа. Сейчас находится в больнице в Калкамане. Серьезных травм нет, только сотрясение мозга".

58-летний М.Такабаев директором данного колледжа стал в 2005 году. Также являлся кандидатом в депутаты сената парламента РК.

• Беспредел

ЛОШАДЬ СПАСЛА 7-ЛЕТНЮЮ ДЕВОЧКУ ОТ ПЕДОФИЛА

В Актюбинской области педофил нанес 9 ножевых ранений 7-летней девочке.

Шокирующее преступление произошло на чабанской точке в Шалкарском районе.Мать оставила на время 7-летнюю дочку у супругов-родственников. Те поехали на пастбище, что в двух километрах, а малышка захотела в туалет и вышла во двор. В это время к ней подошел пьяный мужчина.

Мужчина спросил, дома ли родители, а когда девочка, ничего не сказав, попыталась убежать, ударил ее два раза по щекам, схватил и повел в сарай. Там он стал насильно девочку раздевать, попытался изнасиловать в неестественной форме. Девочка сопротивлялась и плакала. Мужчина бил ее по щекам, потом два раза полоснул ножом по лицу.

В сарае, где все происходило, стояла лошадь. Она лягнула извращенца копытом. В этот момент девочке удалось сбежать. Догоняя ее, мужчина ударил ребенка ножом 9 раз по лицу, в шею, предплечье. Раненая девочка не дала себя догнать. Как потом покажут судмедэксперты, ножевые раны на теле ребенка оказались легкими.

На скамье подсудимых оказался 25-летний мужчина. В ходе предварительного следствия он частично признавал свою вину, а на суде сказал, что признавался под давлением полицейских.

Как рассказали в специализированном межрайонном суде по уголовным делам, по совокупности наказаний подсудимому грозит более 20 лет лишения свободы.

Полосу подготовила Ирина КАРЯКИНА.